

ALGEMEEN BESTUUR

Vergadering d.d.:	17 juli 2024	Agendapunt:	8
Betreft:	Besluitvormend	Programma:	2. Voldoende en gezond water
Portefeuillehouder:	Wiersema		
Route:	DB-AB		

Onderwerp

Vervanging drie kademuren 2e schil Electraboezem

Bijlagen

1. Specificatie totaal krediet 'kosten derden', d.d. 14 juni 2024
2. Akkoord op budgetreservering Commissie Bodemdaling t.b.v. nader onderzoek kademuren 2^e schil Electraboezem
3. Akkoord op budgetreservering Commissie Bodemdaling t.b.v. vervanging drie kademuren
4. Feiten en omstandigheden

HET ALGEMEEN BESTUUR BESLUIT:

1. drie kademuren in Winsum nu te vervangen;
2. een aanvullend krediet van € 1.717.000,- beschikbaar te stellen voor het vervangen van drie kademuren in Winsum;
3. met het IMG verder te onderzoeken of de lasten van burgers in bodemdalingsgebied als gevolg van peilbesluiten verlicht kunnen worden;

Inleiding

In 2007 heeft het AB het peilbesluit *2e schil Electraboezem* vastgesteld. In 2008 is in dit peilgebied het streefpeil met 14 cm verlaagd. Het was de verwachting dat de lagere waterstanden zouden kunnen leiden tot versnelde aantasting van houten funderingen van oeverbeschermingsconstructies. Schade die ontstaat door deze peilverlaging is het gevolg van rechtmatig handelen van het waterschap. De vergoeding van deze schade valt onder de nadeelcompensatieregeling van het waterschap.

Drie eigenaren van kademuren in het centrum van Winsum (hierna: verzoekers) hebben in 2019 een verzoek om nadeelcompensatie ingediend voor het verzakken van hun kademuur. Verzoekers hebben vergoeding in natura verzocht. Het schade expertisebureau SAOZ is ingeschakeld om het DB te adviseren.

In januari 2022 heeft het DB de verzoeken om nadeelcompensatie toegekend. In juni 2022 hebben de verzoekers bezwaar gemaakt tegen de beslissingen op verzoek om nadeelcompensatie, vanwege de naar hun mening te lage inschatting van de herbouwkosten per strekkende meter kademuur. Aan de hand van een realistische kostenraming, bleek dit ook zo te zijn.

Op 23 mei 2023 heeft het DB besloten om:

- de juridische procedure voort te zetten;
- de voorbereidingen voor de vervanging van de kademuren op te starten;
- te onderzoeken in hoeverre het mogelijk is om de verzoekers (aanvullend) te compenseren;
- in open dialoog met verzoekers te blijven.

Beoogd effect

Het waterschap is een betrouwbare partner en vergoedt schade in lijn met wet- en regelgeving.

Argumenten

1.1 Het waterschap moet zelf de kademuren vervangen

De toegewezen verzoeken om nadeelcompensatie zijn verzoeken om herstel in natura. Dit betekent dat het waterschap de kademuren moet plaatsen en dat daarna een deel van de kosten verrekend wordt met de verzoekers. Het Winsumerdiep kent een krap doorstroomprofiel waardoor het waterschap er belang bij heeft dat de kademuren in goede conditie zijn. Op basis van het beleid Oeververdedigingswerken (d.d. 6 juli 2022) is het dan ook de verwachting dat een groot gedeelte van de onderhoudsplicht van de nieuwe kademuren bij het waterschap zal komen te liggen.

1.2 De technische staat van de kademuren vereist een spoedige vervanging

Voor twee van de drie kademuren staat sinds 2019 een noodvoorziening om ervoor te zorgen dat de kademuur niet bezwijkt. NZV heeft al voorbereidingen getroffen voor de vervanging van de kademuren. Op dit moment wordt gewerkt aan de afronding van de planuitwerkingsfase, waarna het project kan worden aanbesteed en uitgevoerd.

1.3 Het DB heeft eerder besloten om de nadeelcompensatiezaken in de 2e schil proactief op te pakken

Op 18 september 2018 is door het DB al de toezegging gedaan de drie nadeelcompensatiezaken in de 2e schil Electraboezem aan te pakken en deze zaken als 'pilot' te bestempelen. De complexiteit, met name vanwege de hoge kosten en de verdeling van de kosten door de relatie met gaswinning, maakt dat dit inmiddels al een zeer langlopend traject is.

2.1 Het beschikbaar te stellen krediet bevat ook budget voor het vervolgtraject

Zie ook onder 'financiën'. Het totaal benodigd krediet op dit moment bedraagt € 2.042.000,-. Het totale krediet omvat zowel de vervangingskosten van de drie kademuren, als ook de kosten van een nader onderzoek (zie ook 2.2) en de engineeringskosten (zie ook bijlage 1: *specificatie totaal krediet 'kosten derden'*) voor mogelijke toekomstige schadegevallen. Een krediet van € 325.000,- is eerder al vrijgegeven. Het aanvullend krediet bedraagt € 1.717.000,-.

2.2 Voor het gevraagde krediet is deels externe dekking beschikbaar

Kosten nader onderzoek

Een deel van het gevraagde krediet (€ 68.000,-¹) is bedoeld voor nader onderzoek naar de onderhoudstoestand van vergelijkbare oeverbeschermingsconstructies in de 2^e schil Electraboezem. De kosten voor dit onderzoek worden vergoed door de Commissie Bodemdaling (hierna: CBD).

Kosten vervanging drie kademuren

Op basis van het stelsel van nadeelcompensatie komt 60% van de vervangingskosten (€ 844.000,-) voor rekening van NZV. (Dit is 60% van totaal geraamde vervangingskosten ad € 1.407.191,-, SSK-raming, Arcadis d.d. 15 april 2024.) Dit bedrag is als budgetreservering ingediend bij de CBD. Op 5 juni 2024 heeft de CBD hierover positief besloten (zie bijlage 3).

3.1 Het is onredelijk dat een groot deel van de vervangingskosten voor rekening van de verzoekers of het waterschap komt

Op basis van het stelsel van nadeelcompensatie bedragen de kosten van de verzoekers voor de vervanging van de kademuren zo'n 40% van de vervangingskosten (€ 563.191,-). Het stelsel van nadeelcompensatie kent per definitie geen volledige vergoeding van schade. Er zal altijd een gedeelte van de schade voor rekening van de verzoeker moeten blijven. Deze bijdrage in de kosten

¹ Het bedrag van de budgetreservering is hoger. Dit komt doordat de aanbesteding aanzienlijk lager uitviel dan oorspronkelijk geraamd. Wanneer de scope van alle schadegevallen bekend is, zal bij de CBD een aanvullende budgetreservering gedaan worden voor de engineeringskosten van deze schadegevallen.

heeft te maken met voordeeltorekening: doordat oud voor nieuw vervangen wordt voor einde levensduur heeft de eigenaar voordeel. In dit geval zijn de vervangingskosten hoog en dus de kosten voor de verzoekers ook. Op de voordeeltorekening kan een redelijkheidstoets toegepast worden. Het is echter niet redelijk dat de overblijvende kosten, die te wijten zijn aan gaswinning, voor rekening van het waterschap komen.

3.2 De kosten die burgers hebben komt door gaswinning

Naar aanleiding van de schadezaken in de 2e schil Electraboezem zijn we in gesprek met het IMG. In een aantal situaties, vaak gekoppeld aan peilbesluiten, zien we niet alleen scheefstand in het watersysteem, maar ook dat er financieel niet gecompenseerd kan worden. Het financiële plaatje komt niet rond en onrechtvaardige situaties lijken te ontstaan bij particulieren en ondernemers die schade oplopen door voorgenomen of reeds vastgestelde peilbesluiten. Het IMG vergoedt schade door bodemdaling bij particulieren. De CBD vergoedt op basis van de overeenkomst Groningen – NAM uit 1983 schade door bodemdaling aan het waterschap. Op basis van redelijkheid en billijkheid zou het IMG de kosten moeten vergoeden, die burgers hebben door de peilbesluiten die zijn genomen om bodemdaling door gaswinning te compenseren. Daarbij is niet uit te sluiten dat de schade door de jaren heen kan zijn verergerd door aardbevingen. NZV neemt een bemiddelende rol op zich in het overleg met het IMG. Uiteindelijk zou dit moeten leiden tot lastenverlichting van burgers in bodemdalingsgebied.

Risico's & Kanttekeningen

1.1 Er is risico op precedentwerking

Met de vervanging van deze drie kademuren staan we pas aan het begin van een mogelijke herstellen/of vervangingsoperatie van kademuren met een houten fundering in de 2e schil Electraboezem. Op dit moment voeren we nader onderzoek uit naar vergelijkbare oeverbeschermingsconstructies in de 2e schil Electraboezem. Het is nog onbekend om hoeveel locaties het gaat en wat de vervangings-en/of herstelkosten zullen zijn. Naar verwachting zal hier in Q3 meer over bekend zijn.

Als het bestuur instemt met vrijgave van het benodigde krediet besluit het bestuur tot 100% voorfinanciering. Voor 60% van de vervangingskosten is dekking toegezegd door de CBD. Het waterschap zal zich ervoor inzetten om de overige 40% ook extern gedekt te krijgen. Kanttekening hierbij is dat Noorderzijlvest vindt dat als het IMG de verzoekers een eigen bijdrage voorstelt, deze eigen bijdrage redelijk moet zijn.

Als blijkt dat de bijdrage van het IMG en de eventuele eigen bijdrage van verzoekers minder is dan 40% van de vervangingskosten, dan zal het 'gat' mogelijk voor rekening van Noorderzijlvest komen². Omdat hier sprake is van een pilot, betekent dit dat het waterschap bij toekomstige schadegevallen niet automatisch weer in het 'gat' zal springen.

2.1 Het aan te vragen krediet kan onvoldoende blijken te zijn

De bouwkosten voor het herstellen van de drie kademuren in Winsum zijn begroot op basis van calculatiesoftware en marktconforme eenheidsprijzen van de beoogde aannemer die het project zal gaan realiseren. Het valt niet uit te sluiten dat de omstandigheden of de aard van de werkzaamheden tijdens de uitvoering van het werk anders zijn dan van tevoren ingeschat, waardoor over- of onderschrijdingen ontstaan. In het kredietbedrag is een post 'risicoreservering' opgenomen die dergelijke onvoorziene omstandigheden dekt. De verwachting is dat de post 'risicoreservering' als beheersmaatregel voldoende is. Het Algemeen Bestuur wordt via kwartaalrapportages geïnformeerd over de financiële voortgang van het project.

3.1 Of burgers de kosten vergoed krijgen van het IMG is nog onzeker.

Het komt er nu op neer dat burgers op basis van het stelsel van nadeelcompensatie een groot deel van de vervangingskosten zelf moeten betalen. Het waterschap heeft een redelijkheidstoets gedaan op de voordeeltorekening. Het is nu aan het IMG om te bepalen of zij deze kosten aan de burgers

² Dit is pas aan de orde als er geen andere verhaalsmogelijkheden meer zijn.

willen vergoeden. Het is op voorhand niet de bedoeling dat deze kosten voor rekening van het waterschap komen³. Dat er hoge kosten zijn is immers te wijten aan bodemdaling door gaswinning en zouden voor rekening van IMG/ NAM moeten komen.

3.2 De verzoekers starten een juridische procedure op

Bij de vervanging van deze kademuren in de 2^e schil Elektraboezem is nog veel onzeker. Verzoekers kunnen beroep instellen tegen de beslissing op bezwaar of een civiele procedure starten om hun schade te verhalen bij de NAM. Het waterschap maakt momenteel werkafspraken met het IMG. Onderdeel van deze samenwerking zal zijn dat verzoekers ermee instemmen om de beroepstermijn op te schorten. Het is dan ook de verwachting dat er geen juridische procedures opgestart worden voordat het IMG de claim van verzoekers voor vergoeding van hun kosten beoordeeld heeft.

Financiën

In het jaarplan 2024 is rekening gehouden met een besteding van € 325.000,- voor deze opgave. Het AB heeft met de vaststelling van het Jaarplan 2023 reeds eerder ingestemd met dit krediet. In het meerjarenperspectief van het Jaarplan 2024 is voor de jaren 2024 en 2025 rekening gehouden met een aanvullende besteding van € 660.000,-.

In dit voorstel wordt verzocht om de besteding van € 660.000,- in het meerjarenperspectief van het Jaarplan 2024 te verhogen met € 1.057.000,- tot een aanvullend krediet van € 1.717.000,-. De besteding van dit krediet vindt plaats in de jaren 2024 en 2025. Na goedkeuring van dit voorstel zal de financiële dekking voor deze kosten worden meegenomen in het Jaarplan 2025.

Financiële dekking

Opbouw aanvullend krediet	
- kosten derden	€ 1.632.000
- kosten te activeren uren	€ 63.000
- kosten te activeren rente	<u>€ 22.000</u>
Kredietaanvraag (conform AB-voorstel)	€ 1.717.000
Reeds verstrekt krediet (vaststelling Jaarplan 2023)	<u>€ 325.000</u>
Totaal krediet (na voorstel)	€ 2.042.000

Kosten derden

De nadere specificatie van het totaal krediet 'kosten derden' is als bijlage 1 bij dit voorstel toegevoegd.

Te activeren uren

De interne uren zijn voor deze opgave geraamd op circa 880 uur. In dit krediet worden naar schatting 880 uur tegen een tarief van € 72,-- per uur, in totaal circa € 63.400,-- geactiveerd en worden verspreid over de jaren 2024 (200 uren) en 2025 (680 uren) besteed.

Kapitaalslasten en bestedingsritme

³ Dit is pas aan de orde als er geen andere verhaalsmogelijkheden zijn.

Uitgaande van een investeringskrediet van € 1.717.000,- zullen de hieruit voortvloeiende kapitaallasten circa € 127.000,- bedragen in het eerste jaar na het herstel van de 3 kademuren in Winsum (in 2025). Daarbij wordt rekening gehouden met een rekenrente van 2% en een gemiddelde afschrijvingstermijn van 18,5 jaar. De besteding van krediet vindt plaats in de jaren 2024 en 2025.

Financiële bijdragen

Kosten voor het herstel van schade die veroorzaakt is door bodemdaling komen voor vergoeding door de Commissie Bodemdaling in aanmerking. De CBD is op 5 juni akkoord gegaan met een bijdrage van 60% van de kosten. Voor het gedeelte van 40% dat voor rekening komt voor verzoekers wordt dekking gezocht bij het IMG. Het aangevraagde krediet zorgt voor volledige voorfinanciering.

Communicatie

Met de verzoekers is in de periode direct na de beslissing op bezwaar door het DB, maar voor het AB op 17 juli 2024 een afspraak gemaakt. In dit gesprek is zowel het vervolg in de juridische procedure met hen besproken als ook de inhoud van dit AB-voorstel.

Met de afdeling Communicatie is afgesteld dat brede externe communicatie op dit moment nog niet aan de orde is.

Uitvoering

- Op dit moment wordt gewerkt aan de afronding van de planuitwerkingsfase, waarna het project kan worden aanbesteed en uitgevoerd.
- De aanbestedingsprocedure is gepland in het najaar. Indien het AB akkoord gaat met het voorstel voor vrijgeven (extra) krediet kan met de uitvoering gestart worden in Q4.
- Uiterlijk Q3 zullen de eerste resultaten van het nadere onderzoek betreffende 40 andere locaties met kademuren met een houten fundering bekend zijn.
- Het DB heeft op 2 juli 2024 een beslissing op bezwaar genomen tegen ons besluit op de verzoeken om nadeelcompensatie.